

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: Prețul foii „Libertatea” cu adausul său literar ilustrat „Foaia Interesantă” e: Numărul de Joia 5 cor. pe an, 250 pe 1/2 an; numărul de Lunia 4 cor. pe an, 2 cor. pe 1/2 an. Amândoi numerii: 9 cor. pe an. 450 pe 1/2 an. America 3 dolari; România 40 Lei.

Foaie națională politică.

Apare LUNIA și JOIA.

INSERTIUNI: 1 pagină 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor., etc. — La inserate ce se dau de mai multe ori, se fac reduceri de taxă. — Inserțiunile ca și abonamentele, se plătesc înainte. — — Manuscrisele nu se dau înapoi. — —

În POLONIA-DE-SUS Germanii atacă pe țărmul sting al Vistulei, iar pe țărmul drept se adună în număr tot mai mare oștile rusești.

Atacul german din sus de Borzimow, la apus de râul Vistula, a dat nainte.

LINIȘTE ÎN POLONIA-DE-JOS.

Lupte de tunuri în GALIȚIA, pe lângă râul Dunaieț. Un pod militar rusesc de peste acest râu, a fost zvîrlit în aer de cătră trupele austro-ungare.

În UNGARIA decurg și acum luptele de prin văile râului Ung. În comitatele Bereg și Maramurăș, tot starea veche.

În BUCOVINA, după-ce întâiul atac al Rușilor la Iacobeni n'a izbutit, s'a început din nou lupta lângă Lajosfalva, la hotarul comitatului Bistrița-Năsăud.

Pe cîmpul de luptă din Belgia, lupte de tunuri între țărmul mării și

Pe frontul cu FRANCEZII s'au pornit iarăși luptele cu baioneta, pentru șanțuri. Vehemente lupte în Vogezi și în Alzația la apus de Sennheim.

Despre TURCI și SÎRBI nu sunt știri mai nouă.

Mersul războiului.

Stările de pe cîmpurile de războiu nu s'au chimbato aproape de loc acum de mai multe săptămîni. Tot ce vestesc știrile nu e altceva, decît prevestire de mari lupte în viitorul apropiat și pregătiri și ciocniri fără multă însemnătate. Armatele tuturor țărilor învrăjbite ș'au ales de cu vreme locurile potrivite unde să ierneze și din aceste locuri, grosul armatelor nu se mișcă până ține frigul. Iși trimet numai trupe mai mici și patrulare cari să spioneze așezările dușmane, ba să se mai și încaere din cînd în cînd, ca să și pipăe țaria fronturilor și într'o parte și într'alta. Grosul armatelor, nu se bate acum iarna. Soldații cei mulți sunt adăpostiți prin satele ce cad în linia de bă-

tae și de aici pîndesc clipa potrivită a rafuiei. Prin șanțuri abia atîția soldați se găsesc, cîți is de lipsă pentru apărarea lor, până să sosească ajutoarele.

Pe fronturi dară nu prea este azi mișcare, cu atît mai mult se lucrează însă, din dărătul fronturilor.

Sosirea trupelor de întregire și căraușirea ajutoarelor proaspete, nu mai are sfîrșit.

Milioane de oameni s'au grămădit pe uriașul cîmp de bătae, dar tot nu sunt destul. Alte și alte milioane trebuie să sosească încă acolo până la primăvară, cînd va trebui apoi să fie, plinirea vremii...

Pe cîmpul de luptă din Polonia rusească se pare că Germanii ar fi gata de-a începe marea răfuială, chiar și acum în cap de iarnă. Ei bîzăe mereu pe Rusul uriaș,

care s'a așternut pe somn în fața Varșoviei, atacă și ici și colo, numai doar' il scoate dînsărite Dar Muscanul naibii se vede că n'are chef acum, nu se mișcă, e greoiu și se ferește de încăerări mai mari.

În vremea asta însă, se pregătește din greu la spatele liniei de bătae. Aici e mai sprinten, mai silitor. Trenurile rusești ce vin din lăuntrul Rusiei încărcate cu miliție, spre Varșovia, nu se mai gata.

Și asta-i asta!

Ei dar credeți că Nemții stau cu mâinile în sîn?

Și ei fac asemenea! Vom vedea acum la care e ața mai subțire...

În Polonia de jos, Prusia răsăriteană și Carpații e așazicînd liniste. Numai urletele tunurilor mai spintecă ici-colea văzduhul, alături de urletele lupilor...

Lupte regulate cu Rușii, — se înțelege și acestea între trupe mai mici — par a se desfășura azi, la granița Bucovinei de jos. La Cirlibaba, Lajosfalva și Iacobeni se țin lanț încăerările și lupta e purtată cu multă îndîrjire.

În Ungaria e aproape tot starea veche, tot așa și în Belgia, iar la hotarul francez, se dau din greu lupte pentru »șanțuri» și »maiere».

Dela Sirbi și Turci, nu e nimic nou.

Iată știrile mai nouă:

Lupta cea mare din Polonia-rusească.

Berlin, 22 Ian. — În Prusia răsăriteană starea e neschimbată.

Lupta dela răsărit de Lipno s'a sfîrșit bine pentru trupele germane. Ele au prins o sută de Ruși.

La apus de râul Vistula, din sus de *Borzimow* atacul trupelor germane a dat naștere

Atacul Rușilor la apus de *Lapusno*, și la miazăzi de *Konskie*, a fost respins.

Amsterdam, 22 Ian. După știrile mai nouă sosite de pe cîmpul de luptă din Polonia rusească, starea luptelor de acolo ar fi azi următoarea:

Pe țărmul drept al râului Vistula se strîng în număr tot mai mare oștile rusești, grămădirea trupelor decurge încă, pînăcînd pe țărmul stîng Germanii atacă într'una, neliniștind pe dușmanul care se vede că nu are de gînd să ieie lupta în fața *Varșoviei*, acuma iarna.

Atacurile germane începute în mai multe puncte de odată, au mers înainte în unele părți ale frontului, cuprinzînd dela Ruși mai multe șanțuri.

Berlin, 23 Ian. — Starea pe cîmpul de luptă dela răsărit e neschimbată. Atacurile germane din părțile *Sucha* încet încet înaintează mic nou.

Știre oficioasă rusească despre luptele din Polonia.

Viena, 24 Ian. — »N. Fr. Presse« primește următoarea știre din *Berlin*:

Comanda militară rusească a dat *Vineri* următoarea știre oficioasă despre luptele din Polonia:

»Ieri a fost liniște pe frontul din Polonia, atît ziua cît și peste noapte. De pe țărmul stîng al râului Vistula se aud pocnituri de pușcă și bubuituri de tunuri.

Germanii atacă din nou la *Sochatow*. La miazănoapte de *Rawka* Germanii folosesc tunuri grele. Tot așa și austroungarii pe lîngă râul *Dunajet*.

Trupele germane n'au ajuns nimic prin bombardarea orașului *Tarnow*.

O mașină de zburat germană tecînd peste orașul *Siradow* a aruncat mai multe bombe. Bombele au omorît 10 oameni.

Pe țărmul stîng al Vistulei dușmanul ne atacă tot mereu fron-

tul. Într'un rînd au atacat germanii cu baioneta de șapte ori după o altă șanțurile noastre din prima linie, dar abia un șanț ne au putut lua.

In Polonia de jos. Galiția și Carpați.

Budapesta, 21 Ian. — Stările pe cîmpul de luptă dintre trupele austroungare și cele rusești, nu mult s'au schimbat.

În Polonia de jos, afară de mici ciocniri de patrulare, n'au fost făr' lupte mai mici între tunuri.

Pe lîngă râul *Dunajet*, în *Galiția*, luptele sunt în curgere. Tunărimea austroungară a silit infanteria rusească să se tragă napoi dintr'un maier și cîteva șanțuri luate mai de nainte de la noi.

Niște trupe austroungare au străbătut pînă lîngă râul *Dunajet* unde au zvrilit în aer un pod militar rusec de peste rîu.

În *Carpați*, unde e mare frig și zăpadă, numai ciocniri de patrulare au fost.

Budapesta, 22 Ian. În *Galiția* e tot starea veche. Pe tot frontul austroungar a fost ieri așazicînd liniște. Abia cînd și cînd se mai auzeau bubuituri de tunuri.

Budapesta, 23 Ian. La miazănoapte de râul Vistula, în Polonia de jos, s'a început iară lupta între tunuri. Tunărimea austroungară în partea cea mai de jos a râului *Nida*, apoi lîngă *Checiny*, a avut succese. Lîngă *Checiny* un glonț de tun austroungar a nimerit în plin o gară, zdrobindu-o dinpreună cu linia ferată din apropiere.

La miazăzi de Vistula, în *Galiția*, luptele de tunuri se dau cînd mai vehemente, cînd mai domoale.

Rușii în Ungaria.

Ungvár, 23 Ian. — În comitatul Ung sunt în curgere lupte prin văile râului Ung, unde aripele armatei austroungare au înaintat azi multșor. În legătură cu această înaintare a dat nainte apoi și centrul, mijlocul

frontului, care n'a întîmpinat în cale făr' împotrivire de patrulare rusești. Rușii cari străbătuseră mai afund în țară pe lîngă râul Ung, încă sunt în retragere.

Ungvár, 24 Ian. — O luptă nu mare, dar îndrîjită a dat ieri cu Rușii pentru podul *Bistriței* (comitatul Ung) care e cheia drumului spre *Sohát*.

Vre-o 300 de husari dar fără cai, pe jos, sub comanda unui locotenent au atacat trupele rusești mult mai numeroase și le-au fugărit. Au căzut mai mulți soldați ruși, iar vre-o sută-optzeci au ajuns în prinsoare. Retrăgîndu-se, Rușii au dus cu ei răniți și au părăsit podul *Bistriței* care dară e azi iară în mâinile noastre.

Lupta în Bucovina.

Bistrița, 23 Ian. După ce atacul rusec din fața *Iacobenilor* n'a reușit, s'a pornit din nou lupta.

Nici aici, nici lîngă *Lajosfalva*, la hotarul comitatului *Bistrița-Năsăud*, nu pot ajunge Rușii nici un rezultat.

Budapesta, 22 Ian. În *Galiția* e tot starea veche. Pe tot frontul austroungar a fost ieri așazicînd liniște. Abia cînd și cînd se mai auzeau bubuituri de tunuri.

Budapesta, 23 Ian. La miazănoapte de râul Vistula, în Polonia de jos, s'a început iară lupta între tunuri. Tunărimea austroungară în partea cea mai de jos a râului *Nida*, apoi lîngă *Checiny*, a avut succese. Lîngă *Checiny* un glonț de tun austroungar a nimerit în plin o gară, zdrobindu-o dinpreună cu linia ferată din apropiere.

Budapesta, 24 Ian. — După o luptă grea de 3 zile, trupele austroungare au reușit să bată în sfîrșit, lîngă *Lajosfalva* (pe pămîntul Ungariei) trupele rusești cari își luaseră drumul și pe aici, spre *Ungaria*. Trupele austroungare urmărind pe Rușii cari se retrăgeau împrăștiți, au intrat în sătulețul *Lajosfalva*, ba și în *Cirlibaba*, care e numai în vecini peste graniță. Rușii încă au pierdut mulți morți și răniți, — afară de aceea, mulți din ei au căzut în prinsoare.

O altă infrîngere rusească la granița Bucovinei.

Bistrița, 24 Ian. — Până cînd era încă în curgere lupta dela *Cirlibaba* și *Lajosfalva*, Rușii porniseră și dela *Jacobeni*. Pe lîngă granița României au putut străbate prin valea *Bistriței* pîn la comuna *Colbutal*, care e în depărtare de 10 kilometri de *Dorna Vatra*. Abia au sosit însă aici, cînd deodată i-a întîmpinat

un foc strașnic din partea trupelor austroungare, după care Rușii n'au avut în cotro, au fost siliți a se retrage.

Lupta cu Turcii.

Constantinopol, 19 Ian. Pe cîmpul de luptă ruso-turc nu s'a petrecut mai nimic deosebit.

După ce Rușii au încercat zadarnic să încunjure aripa stîngă turcească și să ne nimicească un întreg corp de armată, acum se retrag.

Englezii au încercat într'a 21-lea să ne spargă frontul prin atac de infanterie acoperit de tunuri, dar n'au reușit. Au fost siliți să se tragă iarăș napoi. Pierderile noastre nu sunt mari.

Lupta cu Francezii.

Berlin, 22 Ian. — Între țărmul mării și *Lys* au fost ieri lupte de tunuri. Trupele germane au pierdut de nou șanțuri acoperite dela *Francezii*.

La miazănoapte de *Arras* au atacat de nou Francezii, pe drumul de țară *Arras-Lille*, dar au fost respinși.

La apus de *Berry au Bac* Germanii au luptat dela Francezii două șanțuri, pe cari, deși ș'au dat după aceea toată silișta, totuși nu le-au putut recuceri Francezii.

Atacurile franceze din sus de *St. Mihiel*, n'au reușit.

Trupele germane au recucerit o parte din șanțurile pe cari le-au luat dela germani, de vre-o 8 zile, trupele franceze. Lupta pentru celelalte șanțuri e în curgere.

Lupte vehemente în *Vogezii* și în *Alzația* lîngă *Sennheim*.

Berlin, 23 Ian. — Ploile cari țin de mai multe zile în apropierea țărmului de mare, împiedecă luptele ce s'au pornit între mare și canalul *La Basse*.

La *Arras* se dau lupte de tunuri. Spre apus de *Berry au Bac* trupele germane au părăsit un șanț, care și așa era îngropat de fărămăturile unor părăși dela o fabrică care toată a fost zdrobită de tunuri.

Atacurile franceze la mieznoapte de Verdun, au fost respinse.

Trupe franceze mai mici sunt în apropierea șanțurilor germane din jos de St. Mihiel.

Cătră mieznoapte de Pont à Mousson decurge încă lupta pentru Croix des Carmes.

Trupele germane au respins pe Francezi în Alzația germană la mieznoapte de Sennhaim, de pe dealul Hartmannsweilerkopf, făcând prizonieri 2 ofițeri și 125 de soldați francezi.

*

Luptele din pădurile Argonilor (Francia).

Un ofițer german descrie în o revistă militară din Berlin, cit de grele sunt luptele ce au ei a da pe frontul despre Francia, mai ales în pădurile Argonilor. Vorbind despre cum se așin Francezii la hotarele țării lor, ofițerul german spune:

„Luptă în păduri, luptă în munți! Aceste cuvinte pentru noi înseamnă spaimă și vedenii. Prima spaimă este: Inimicul nu se vede niciodată! A doua spaimă este: Peste tot ni se întind numai curse! A treia spaimă este: Suntem împușcați din toate părțile. A patra spaimă este: Nu putea lua nici odată cu inimicul. Compănimii nu știu, dacă se găsește pe aceeași linie cu celelalte trupe germane, sau se găsesc în mijlocul trupelor inimice. Și apoi de multe ori se întâmplă că: trupele noastre sunt înșelate așa, că se împușcă între ele.

Ni odată ni s'a întâmplat să ne pomenim cu cite o trupă inamică în mijlocul nostru. Francezii nu se arată nici odată în număr mai mare de 10—15 oameni, cari fac pe „uite popa, nu e popa“. Abia i-ai găsit și au și dispărut.

Ceea ce este mai teribil decât ori ce, este strigătul de „Eigene Truppen“ (ai nostri) pe care l'auzim în jurul nostru, când încetăm focul pentru a nu împușca pe camarazi. Indată însă, o salvă plină ne culcă la pământ. Cei cari se dau drept ai nostri, erau vânătorii alpini francezi.

O altă șiretenie a lor este și următoarea: Adeseori cite un front puternic german este atacat de cite 5—10 vânători, cari strigă „Ura“ și dau focuri unul după altul, de crezi că sunt nebuni. De îndată însă ce ne în dreptăm privirea spre ei, mai

totdeauna suntem atacați din coaste, sau din spate, de trupe mai mari inimice“.

Vânătorii alpini.

Același ofițer german descrie astfel felul de luptă al vânătorilor alpini:

Acest fel de a duce războiul, ar fi pentru noi o adevărată nenorocire, dacă francezii ar avea și ei uniformă verde-gris. Dar și așa, hainele lor sure și pantalonii roșii nu se prea văd din cauza pădurilor, cari prin cele mai multe locuri sunt întunecoase. Vânătorii alpini au însă pantalonii albaștri închiși și pe cap poartă o șapcă de aceeași culoare. Intilnirile u patrurile lor sunt o adevărată groază. Ele se strecură nebăgate în seamă, foarte repede, și aproape fără cel mai mic zgomot. N'auzi nici comandă, nici fluierat. Te pomenesti însă de-odată cu ei în spinare, ca cu niște animale sălbatece. Și atacurile lor sunt așa combinate, încît nici nu vine să tragem, de oarece ne este frică să nu împușcăm tot pe ai nostri.

Iată bunăoară o amintire care mă face să tremur și astăzi. Fusesem trimis, împreună cu 24 soldați, la o depărtare de un km. Trebuie să spun, că a treia parte fusese distrusă și nu mai rămase decît un ofițer. Soldații pare că aveau un presimț: „De locotenent, îmi spun au ei, suntem pierduți“. Ajung într'un loc admirabil, de unde puteam pune cu succes, la caz de lipsă împotrivire inimicului, îmi impart oamenii și cu mine nu păstrez decît șase soldați. La un moment dat, iată că zăresc în fața mea un vânător alpin, care înainta, ca și cum nu și-ar fi dat seama în fața cui se găsește. Dau atunci porunca să fie luat la ochi. Dar abia dau comanda și zeci de împușcături inimice ne înconjoară de toate părțile. Un glonț mă lovește în ochian. Fără el aș fi fost mort. Ne am retras atunci în grabă, crezînd că avem de-aface cu oști numeroase, deși sunt sigur, că nu era decît o simplă cursă ce ni se întinse.

Așa suntem nevoiți să ne luptăm în fiecare zi. Abia ne ridicăm capul și poc... o lovitură de pușcă. Toată ziua nu facem decît să ne apărăm, nu atît de inamic, cit de cursele ce ni se întind“.

Zeppelinele germane de a-upra țărnilor Angliei.

Genf, 22 Ian. — „Temps“ vestește că zeppeline (baloane) germane au plecat din Cuxhaven peste mare spre țărniile Angliei și ajungînd de asupra țărnilor au aruncat bombe asupra mai multor comune engleze.

În Peerszoed au fost stricate mai multe case de bombe aruncate din Zeppelinele cari au plutit multă vreme peste ținuturile dela țarm.

Englezii văzînd baloanele germane, au pușcat cu tunurile după ele, dar nu le-au putut nimeri din pricina că era ceață deasă și Zeppelinele zburau foarte sus.

Rotterdam, 23 Ian. — Se vestește din Londra: Aseară pe la jumătate la 11 ore s'au văzut plutind mai multe Zeppeline peste orașul Cromer. Baloanele zburau spre înlăuntrul Angliei. Cînd au văzut în oraș că se apropie din spre mare zeppelinele le-au cunoscut de pe reflectoarele (vârsătoare) de mer toate lămpile.

În acest oraș n'au făcut pagubă zeppelinele.

*

80 de bombe. 200 răniți și 60 de morți.

Lipsca, 24 Ian. »Leipziger Tagblatt« primește următoarea știre din Genf: Se vestește din Londra, că Zeppelinele au atacat în două rînduri țărniile Angliei. La întiul atac s'au aruncat din baloanele germane peste 80 de bombe. Bombele au stricat mai multe clădiri, au rănit vre-o 200 de persoane și au omorît 80 de oameni pacinici.

Înăsprirea stărilor dintre BULGARIA și GRECIA

— Amenințările foilor bulgare și grecești. —

Atena, 21 Ian. — Un ziar grecesc oficios „Nea Alitia“, scriînd din nou despre stările greco-bulgare, după ce arată că aceste stări se înăspresc pe zi ce merge, scrie următoarele:

»Conducătorii poporului bulgar, au ajuns, fără să mărim cu nimic, niște adevărați cerșetori, deoarece ce ei, nu se sfiesc să ceară în mod public de pomană, pământ și orașe ce nu sunt ale lor.

„Cerșetoria aceasta vădește o lipsă totală de demnitate și cavalerism.

„Și în adevăr dacă bulgarii ar avea un pic de demnitate sau cavalerism, ei ar sfîrși odată cu campania de amenințări nebune, fie prin a renunța să mai cerșetorească, fie prin a ne ataca, spre a lua cu forța, ceea ce cer astăzi de pomană.

„Să ne atace dar, dacă voiște ca armata noastră, făcînd o plimbare, să-și stabilească un lagăr comod și pentru multă vreme la Sofia.

„De pomană nu dăm nimic Bulgarilor. Dacă ei însă se simt puternici, să lase cerșitul la o parte și să ne declare războiu.

„Poporul grecesc nu se sperie de Bulgari, de altfel cum nu se sperie nici de umbra lor.

„Să poftească dar“. Foile bulgare aduc astăzi un articol al oficiosului grec »Nea Alitia«, în care Bulgaria fiind numită de cerșetore de pământ strein, e învitată, sau să renunțe la această cerșetorie, sau să se măsoare militărește cu Grecia, pentru a cuceri ceea ce cere astăzi fără luptă.

Tîlcuind acest articol, ziarul guvernamental „Utro“, după ce protestează contra tonului jignitor al ziarului grecesc, spune că Grecii să nu-și facă prea mari iluzii de puterea lor militară, care la prima ciocnire cu armata bulgară, va fi zdrobită.

„Armata grecească e așa de vitează, — spune »Utro«, — încît cînd noi vom crede că am ajuns'o, ea este plecată de mult“.

Viața în șanțuri.

Ziarul „Le Temps“ publică mai multe scrisori primite dela soldații și ofițerii de pe cîmpul de luptă francez. În aceste scrisori se reoglindește viu viața ce trebuie s'o ducă în timp de război pretutindenea, soldații de pe cîmpul de luptă, înghesuți în șanțurile umede și reci.

Un căpitan scrie astfel:

...Ducem o viață plină de griji și de primejdii. Ne facem datoria când putem și cum putem, în contra vrășmașilor, înghesuți și ei prin șanțuri ca și noi. Iacolo nu trăim tocmai rău. Căutăm să ne apărăm de ploaie, ne bucurăm când ne e cald, înjurăm când suntem udați și ne tinguim ce am putea să mîncăm mai nou și mai bun. Supa o pomenim mai mult. Suntem niște tuburi ce mistue înarmate și, dacă ofițerul este cite odată silit să se mai gîndească și la altceva, îi e d'ajuns să se uite la oamenii săi ca să vadă că gîndul lor acolo se mărginește.

„Viața aceasta de animal nu-mi face rău: mă simt mai bine acuma decît la plecarea mea din Paris.

„Nu mă doare stomacul, sau doar prea puțin. Niște gilci, zilele acestea, este singurul neajuns de care am suferit de două luni încoace. Mă îngraș de nu mă mai încap pantalonii.

„Multă vreme am fost murdar, jegos: acum sunt ceva mai curat de cînd ne am făcut niște dușuri.

„Mi-a crescut o barbă roșie căruntă, care îmi dă mai multă vază, mi-am pus ochelari, care îmi dă un aer foarte serios. Și iată viața care o ducem aci. Vom înainte, cu sapa, vre-o cițiva zeci s'au sute de metri, dacă s'o putea; și asta-i tot ce am făcut în trecut și al prezentului.

„Aș putea, nu e vorbă, să povestesc și citeva grozăvii. Dar le păstrez să ți le spui după ce m'oi întoarce și dacă m'oi întoarce. Sigur este însă că, dacă am trăit clipe grozave, dacă am fost rău vînturați în Septembrie, acuma ne bucurăm de mai multă liniște. Mă voi feri dar să mă înfățșez într'o ținută eroică. Revolverul stă în tocul lui și sabia în teacă; sapa și tirnăcopul înarmează mâinile noastre eroice“.

Veselia și încrederea domnesc în șanțuri. Ca probă sunt rîndurile următoare pe care un soldat din geniu, le trimite tatălui său.

„Sunt oarele 4. S'a înopțat. Drept luminare avem focul pe care se silește să l aprindă un soldat cu ramuri verzi, pline de țurțuri de ghiață. Dedetele mele înghețate, abia pot să țină condeiul.

„Telegramele curg într'una. Am făcut pe d-șoara dela telefon timp de trei sferturi de cîas și n'am mai putut să-ți scriu precum doream. Dar acuma fiindcă nu dorm, fiindcă nu pot să dorm, încep iar să-ți scriu biruind frigul, înfășurat în plapoma ce mi-ai trimis.

„Am tăiat lemne. Și pentru aceasta e întocmită baioneta noastră. Aici sprijinul ne este baioneta, o unealtă foarte de folos. Cu ea deschid cutiile de conserve, cu ea pisează și macin cafeaua, cu ea fac găuri prin zisele cutii ca să strecur zisa cafea, cu ea despic lemnele adunate. Servește la multe baioneta, dar nu poate ține loc și de umbrelă, pentru că nu suntem ca omul din poveste destul de îndeminateci, să oprim, prin învîrtitura armelor, fie care picătură ce cade.

„Am pierdut ieri, în așternutul meu de paie cheile. Dar, mă întreb: de ce le-oi fi luat cu mine la războiu? Am crezut, poate, că nu voi putea să intru acasă, cînd m'oi întoarce și dacă m'oi întoarce, fără chei?..

„Acuma am să mă culc, cum o da Dzeu; m'oi ghemui bine sub plapomă. De patru luni de cînd dorm tot îmbrăcat; n'am mai scos pantalonii de pe mine, dar se scot ei singuri, căci sunt numai găuri și fășii. O să aveți de ce ride cînd m'oi întoarce. Dar cînd, cînd o să fie asta?..“

Automobilele în războiu.

Introducerea automobilelor în folosința zilnică, nu e prea veche. Azi automobilele au devenit un mijloc de transport foarte comod și ușor de folosit. Dar ori cît avînt ar fi luat acest mijloc de cărașire și ori cît am ști despre avîntul industriei automobiliste, greu ne am fi închipuit marele rol pe care îl joacă automobilele în războaie, dacă tocmai războiul de acuma nu ar fi venit ca să ne dovedească cite servicii poate aduce automobilul meșteșugului de-a distruge. Cu deosebire armata germană a fost aceea care a dat o largă întrebuintare automobilelor, și nu mai este astăzi un secret pentru nimeni că năvălirea în Belgia și foarte repede la Paris, în primele luni ale războiului, s'a făcut de cătră Germania mai ales prin întrebuintarea automobilelor. Cite-va date ne vor lămuri și mai bine asupra rolului automobilelor în războiul de acum. Iată, de pildă, ce ne spune „Kölnische Zeitung“:

„Armata generalului Kluck are două parcuri de automobile, unul care coprinde camioane și automobile blindate, altul care a fost pregătit în cursul lunii August, pentru a înzestra avangardele în timpul mersului lor prin Belgia și Franca, ca și pentru a aduce îndărăt pe răniți.

„Camioanele sunt mai ales pentru a pune în atingere zil-

nică geniu armatei lui Kluck cu mașinele cari împart în șanțuri o mulțime de unelte de lipsă apărării: nu numai munițiuni și bombe, dar și birne, foi de carton cu zmoală, bobine cu ață de fer, unelte de încălzit, sau de luminat, adăposturi, pe care un om singur le poate împinge în fața lui, și până și false tunuri destinate a înșela pe aviatorii francezi, etc.

„În fiecare zi, 25 camioane părăsesc „parcul geniului“ și se duc, în toate direcțiunile, ca să rășfîndească magazinele puse în lungul liniilor germane“.

Sunt 350 de voluntari cari conduc automobilele și vre-o 40 de lucrători cari fac reparații pe loc. Aceștia bine înțeles numai în ce privește armata generalului Kluck.

Dar automobilele în armata germană joacă un rol de căpetenie, — scriitorul Houlevigne scrie astfel în „Le Temps“:

„Dela începutul războiului, Germanii au rînduit pe o scară întinsă serviciul de automobile. Se spune că pe frontul rusesc, Germanii dispun de 70.000 voluntari și îmi închipuesc că înaintea noastră, a Francezilor, au pus un număr cel puțin pe o formă de mare; trebuie adăogat ceea-ce revine la numărul de 200 000 de trăsuri, cari aleargă pe toate drumurile“.

Dar trebuie socotit acuma că benzina sau petrol mîniează multe mașini. Admîr, pentru fiecare o folosire zilnică de 20 litre de petrol se ajunge la o cheltuială zilnică de patru milioane de litre. Desigur germanii au mari magazine de petrol și tank-urile marilor orașe sunt pline până în vir; dar ceea-ce au, totuși nu e de ajuns. „Germania are în Hanovra, în Holstein și în Alsația citeva gismente, de unde nu se poate scoate decît cel mult 200 mii litre pe zi, din care jumătatea e esență“.

MULȚUMITĂ

La înfrumșetarea și așezarea pomului de Crăciun, fiind împărțâșiți cu daruri soldații răniți și cei morboși, la ambele sărbători de Crăciun în Spitalul de Rezervă c. r., precum și la Stațiunea de observare, au contribuit următorii Stimate Doamne și Domni:

Societatea Crucea Roșie 200 cor., și Karl Friedrich Schulleri 100 cor., Banca Ardeleana 100 cor., David Scharer 80 cor., Colecta Dlui Szántó K. 66 cor., Corpul oficerilor dela Reg. 64. 64 cor., Nicolau Opincariu 50 cor., Armin Lefkovits 30 cor., Colecta Dlui Bercsenyi S. protopretor 26 cor., Dna Henriteta Brill soție de căpit. 20 cor. Dr. Aurel Vlad 20 cor., Dr. Romul Dobo 20 cor., Dr. Agustin Deac 10 cor., Dr. Aurel Muntean 10 cor., Dr. Cornel David 10 cor., Dr. Romul Boca 10 cor., Cornel Demeter ph. 10 cor., Colecta Friedrich Wegner 10 cor.,

Constantin Baicu 10 cor., Vasilie Domșa prot. 5 cor., Ienea prot. 5 cor., Otto Kory pr. r. k. 5 cor., G. Banciu maj. în p. 5 cor., vād. Victoria Dr. Erdelyi 5 cor., I. Moța 5 c., Dr. Sglimbea 5 c., Dr. E. Papiu 5 cor., Gregor Vulcu 5 cor., Simion Corvin jun. 5 cor., Valer Orbonaș 2 cor., N. Nicoara 2 cor., Cărpinișan 2 cor., G. Cușuta 2 cor., I Buzdugan 1 cor.

S. Crucea Roșie 1000 bucăți cozonaci. Doamna Karl Schulleri 12 sticle de Cognac, zăhar quadrat, rum, thea, nuci și mere, aluate și 400 bucăți de cigarete. Dna Henriette Brill 400 de cigarete și aluaturi. Doamna Iulius Schulleri 400 cigarete și aluaturi. Doamna I. Andrae nuci. Domnișoarele Irmgard și Elza Schulleri decorări de pom. vād. Francisca Jaks aluaturi. vād. Wilhelmine Binder, 2 perechi ciorapi, 1 pereche manjete, 210 bucăți de lumini p. pomul de Crăciun. Klettler, căpitan 1 tabacheră de țigarete și mai multe articole de toilette. Domnișoara Wilhelmina Müller 2 tabachere de cigarete, și decorațiuni de pom de Crăciun. Domnișoara Friedrica Jüttner 10 pungi pentru tutun. Dșoara Dozsa Piroška 600 de cigarete. Vād. Victoria Dr. Erdelyi 100 cărți de rugăciuni. Kohn Mór, mere. Gustav Amlacher, mere. Iuliu Schuster, mere. Dșoara Malvîn Abraham, 300 bucăți de cigarete. Dna Löb Lajos, 200 b. cigarete, 1 sticlă Cognac și prăjituri. Bercsenyi Sándor 11 bucăți de cigări groase de piele. Dr. Kristof György, pâne și cozonaci. Acker Mihály, 30 litre de vin. Fenichel Mór, nuci, mere și 30 litre de vin. Dna Dr. Cornelia David, cozonac de nuci și mac. Dna major Banciu, prăjituri. Dna Dr. Orbán Lajos, cozonac de nuci și mac. Dna Kovács Gyula, mere. Vasilie Domșa, 400 de țigarete și mere, 1/2 de litru de nuci și

Dr. Kadó, 400 de cigarete. Dna Schulmeister Gábor, 3 sticle cu likör. Szabó Ignác, 2 bucăți de brazi (pomi de Crăciun). Dnul primar Andrae I., a trimis pentru decorarea salei mai multe embleme de ale orașului drapele și 8 bucăți de lămpi mari electrice — din averea orașului. Alhöldy, profesor, armoniul. Din inițiativa dnei Csürös Pál, s'au adunat din partea doamnelor din societatea maghiară 1000 bucăți de cigarete, și 500 bucăți de aluat, în formă de potcoavă, de nuci și mac — ceea-ce s'a făcut și prin ajutorul doamnei Andrae Iószef contribuind cu 100 coroane, dna Kovács Gyula, 12 coroane, Schulmeister Ida, cu colecta de 14 coroane, Ioan Vulcu cu 28 coroane și 30 fil. Din încredințarea doamnelor: Doamnele Kovács Gyula și Csürös Pál cu dșoara Csürös Blanka în ziua primă de Crăciun, după amiază la 4 oare, au împărțit sus numitele daruri soldaților răniți și morboși.

Societatea din Orăștie, prin această faptă frumoasă și patriotică, prin abnegațiunea sa de jertfe, și-a cîștigat cu tot dreptul recunoștința adevărată din partea soldaților răniți și a celor morboși.

În numele acelora, cari au fost împărțâșiți de atîtea daruri, prin această cale îmi exprim mulțumitele mele călduroase.

Iulius Schulleri,

căpitan c. r. și conducătorul administrativ al spitalelor de rezervă din Orăștie.